

Z dosedanjimi uspehi in izkušnjami v četrto leto Titove petletke

Dnevno čitamo v časopisih o uspehih in delovnih zmagah raznih podjetij, tovarn, rudnikov, sindikalnih podružnic, množičnih organizacij in drugih. Vsi ti uspehi in zmage vzpodbujajo delovno ljudstvo k še večjemu delovnemu poletu.

Tudi gasilci ne spimo. Zavedamo se svojih nalog ki smo jih prostovoljno prevzeli, da ocvamemo ljudsko premoženje, uničena pred požarom. Tiho in požrtvovalno delamo na gasilskem polju. Neumorno vadimo in se učimo načinov dela gasilcev, da bomo čim bolj sposobni in pripravljeni, ko odjekne klic »Na pomoč!«

Spomladi so si prostovoljna gasilska društva okrajne gasilske zveze v Ptuj na navedena tekmovanja v raznih disciplinah. To tekmovanje je zelo razgibalo delo po gasilskih društvih skozi vse leto. V tekmovanju so bili doseženi lepi uspehi.

V času tekmovanja je članstvo naraslo na skupaj 3906 gasilcev. Od tega je 617 deklet in žena ter 227 mladincev. Njihovo delo je v številkah takole izraženo:

a) Vaj je bilo skupaj (dnevnih in nočnih) 693.

b) Pregledanih je bilo 20.437 stanovanjskih in gospodarskih poslopij v pogledu požarne varnosti (dimnik in kurilne naprave).

c) Skupaj je bilo 292 predavanj o prvi pomoči na požariščih (po družtvih).

d) Skupaj je bilo 390 strokovnih in političnih predavanj za članstvo in prebivalstvo.

e) Gasilci so sodelovali pri 78 požarih in z 11.722 udarniški urami rešili in preprečili milijonske škode na ljudskem premoženju.

Tudi na drugih poljih se je gasilstvo udejstvovalo, n. pr.:

1. V frontovskih brigadah za sečnjo in spraviljanje lesa je sodelovalo 338

gasilcev. Skupaj so opravili 47.250 ur. Med njimi si je skupina gasilcev iz Gorišnice priborila prehodno zastavico v trajno last in 10.000 din denarne nagrade. Več gasilcev pa si je priborilo udarniške naslove. To je dokaz, da so gasilci povsod požrtvovalni in neumorni, kjer gre za skupnost in njihovo boljše bodočnost.

2. Na cesti »Bratstvo-edinstvo« je vloženi 8426 prostovoljnih delovnih ur.

3. Za razna javna dela (zadružni domovi itd.) so gasilci opravili 3975 udarniških ur, za gasilske zgradbe, domove, cisterne itd. pa 9547 prostovoljnih delovnih ur.

4. 98% gasilcev je včlanjenih v organizacije OF, AFŽ in LMS.

Upravni odbor okrajne gasilske zveze Ptuj je pregledal celoletne uspehe poedinih prostovoljnih gasilskih društev in podelil najboljšim naslednje nagrade:

Prva nagrada: plaketa prostovoljnemu gasilemu društvu Ormož.

Druga nagrada: prehodna zastavica prostovoljnemu gasilemu društvu Bukovci.

Pismene pohvale prejmejo prostovoljci gasilske družbe: Gorišnica, Hardek, Loperšice, Mezgovci, Ptuj in Stojnci. Posebna pohvala je izrečena:

1. rajonskim poveljnikom: tov. Stropniku Ediju iz Ormoža, Znidarič Janku iz Gorišnice, Cajnko Martinu iz Mezgovca, Kodrič Lovru iz Stojnc in Sodec Ignacu s Pobrežja.

2. mladinkam in mladincem za lepo uspešni nastop s prostimi vajami s štiricami na oblastni gasilski prireditvi dne 25. septembra v Mariboru. (Sodelovalo je 243 mladink in 210 mladincev.)

Ta skromna priznanja naj bodo vsem gasilem v vzpodbudo in vabilo k še bolj požrtvovalnemu izvrševanju gasilske službe. Tn

Popis živine, perutnine in panjev

Izšla je v zveznem uradnem listu odredba zvezne vlade o popisu živine, perutnine in panjev v naši državi. Po tej uredbi bo popis v času od 16. do 23. januarja 1950 po stanju na dan 15. januarja prihodnjega leta. Popis bo na vseh državnih, zadružnih in zasebnih kmetijskih gospodarstvih, na kmetijskih gospodarstvih družbenih organizacij in na vseh tistih gospodarstvih (ustanovah, podjetjih, zadružah, gospodinjstvih itd.), ki niso kmetijska, pa imajo živino, perutnino in čebele.

Popis bodo pripravile in izvajale zvezna, republiške, oblastne, okrajne in krajevne popisne komisije, same delo popisa na posebnih obrazcih pa bodo izvršile osebe, ki jih bodo pooblastili izvršilni odbori pristojnih okrajnih oziroma mestnih ljudskih odborov.

Za osebe, ki bi na ta ali oni način onemogočile ali ovirale popis, določa uredba kazni od 10.000 din ali do 30 dni poboljševalnega dela.

Brez točnih podatkov o osnovnih elementih kmetijske proizvodnje je izvajanje planskega gospodarstva v kmetijstvu nemogoče. Zato bo tudi prihodnje leto popis živine kljub temu, da smo ga imeli letošnje spomladi, kaiti točni podatki o tem so v interesu posameznikov kakor tudi države. To zahtevalo tudi plani odкупа in obvezne reje živine, ki brez takih podatkov ne morejo biti pravilni. Zato naj že sedaj priravilo kmetijska gospodarstva vse podatke, da pri delu popisovanja ne bo nepotrebnih ovir.

Obvestilo Narodne banke FLRJ

o puščanju v obtok novega bankovca po 50 din izdaje Narodne banke FLRJ in o odvzemu iz obtoke bankovca po 50 din izdaje DFJ

Narodna banka FLRJ obvešča o odloku Ministra za finance FLRJ o puščanju v obtok novega bankovca po 50 din izdaje Narodne banke in o odvzemu iz obtoke in zamenjavi bankovca po 50 din DFJ državne izdaje.

Na podlagi te odločbe:

1. Daje Narodna banka FLRJ na dan 1. decembra 1949 v obtok bankovec svo je izdaje po 50 din z datumom od 1. ma je 1946.

2. Bankovec po 50 din DFJ državne izdaje se odvzema iz obtoke in zamenja al pari, t. j. brez odbitka v razmerju 1:1. Odvzem iz obtoke bo izvršila Narodna banka FLRJ pri svojih blagajnah pri centralah glavnih podružnicah in vseh podružnicah, in sicer v času od 1. do 31. decembra 1949.

3. Počenši od 1. jan. 1950 preneha biti bankovec po 50 din DFJ državne izdaje zakonito plačilno sredstvo, bo se pa lahko naknadno zamenjal pri Narodni banki FLRJ (pri centralah, glavnih podružnicah in vseh njenih podružnicah) v roku naslednjega meseca, t. j. zaključno do 31. januarja 1950.

Iz Narodne banke FLRJ

„Miklova Zala“ v Markovcih

Za nastankom zime se je po opravljenem poljskem delu v Markovcih začela gledališka sezona. Na novo ustanovljeno umetniško izobraževalno društvo »Alojz Stratalas«, ki se je formalno izprosvetnih svetov Markovci, Nova vas in Borovci, nam je pripravilo »Miklovo Zala«.

Ceravno se nahaja prosvetni dom v zelo slabem stanju, posebno oder, se markoveci fantje in dekleta niso ustrezili dela, ki jih je čakalo za prapravo tako težke scene kot jo je treba za »Miklovo Zala«. Da je oder v tako slabem stanju je razumljivo, saj je prosvetna dvorana celo poletje služila za skladišče žita.

Dne 26. decembra se je v Markovcih okrog tretje ure začelo zbirati ogromno ljudi. Dvorana, ki sprejme največ do 500 ljudi, ni mogla sprejeti vseh, ki so pri-

hajali od blizu in daleč, da vidijo »Miklovo Zala«. Ravno tu se je pokazalo kako je nujno potrebno, da se v Markovcih nadaljuje z gradnjo zadružnega doma, ki čaka pridnih rok, da ga dogradijo. Upamo, da se bo z ustanovitvijo kmetijske obdelovalne zadruge v Markovcih to vprašanje rešilo.

Pred igro je predsednik IZUD v jedrnatih besedah nakazal pomen »Miklovo Zale«. Poudaril je, da ravno tako kakor obupala Miklova Zala v turškem suženstvu, ne bo obupalo koroško ljudstvo, katerega so sramotno prodali tisti, od katerih smo pričakovali največ pomoči.

Igralci so svoje vloge dobro rešili, posebno, ker so bili nekateri prvič na odru. Posebno dobro je podala svojo vlogo Almiro Slumberger Ottilija. Tudi Tresoglav in Tevže (Stratela Anton in Vesele Anton) ter Mirko in Miklova (Stratela)

V večjih industrijskih centrih v Zahodni Nemčiji so zaradi gospodarskega zastopa začeli odpustiti delavce. Brezposelnost je stalno spremljajoč pojav kapitalistične ureditve družbe.

Na seji občinskega sveta v Gorici so morali priznati, da je šestina prebivalcev mesta Gorice brez zaposlitve. Gorica ima le 60.000 prebivalcev, od teh le 10.000 brezposelnih.

Grška in britanska vlada sta se sporazumeli, da ostane britanska policijska misija še eno leto v Grčiji. Doslej je misija vezbala grške orožnike policijo in jeinjske paznike.

V Italiji je bile tekom prvih 8 mesecev tega leta 1952 stavk, v katerih je sodelovalo nad 6 milijonov delavcev.

Po podatkih združenja partizanov se nahaja danes v različnih italijanskih zaporih nad 5000 bivših italijanskih partizanov.

V prvih 10 mesecih t. l. je imela ameriška družba »General Motors« 502 milijona dolarjev dobička. Delničarjem bodo izplačali največje dividende kar so jih sploh kadaj in sicer v višini 190 milijonov dolarjev.

Borba indonezijskega ljudstva proti nizozemskim kolonizatorjem se nadaljuje. Bolj so zlasti srčni na Javi.

V Italiji prepovedujejo predvajanje naprednih filmov. Med temi je tudi film »Proti vojni nevarnosti«. Predvajanje je bilo prepovedano na zahtevo cerkvenih krogov v Vatikanu.

V ptujskem Avtomoto društvu je usposobljenih 247 članov za šoferje

V ponedeljek, dne 26. t. m. se je vršila v Ptuj letna skupščina Avto-moto društva v Ptuj. Na tej skupščini je bil dan obračuna društva, ki je eno najuglednejših v Sloveniji, pa tudi med najboljšimi v državi. V preteklem letu je 247 članov društva opravilo državni šoferski izpit ter se je s tem usposobilo za poplne šoferje. Zraven tega je še 45 članov položilo amaterske izpite. Društvo je s tem svojo nalogo daleč presežilo.

Društvo je priredilo nekaj uspešnih akcij na vaseh, ko je v kmetijsko obdelovalnih zadružah s popravili zadrugam znatno pomagalo in vzbudilo zanimanje za ljudsko tehniko. Društvo je delalo preglavice veliko pomanjkanje motornih vozil. Od 2 avtomobilov in 4 motornih.

Izšla je v zveznem uradnem listu odredba zvezne vlade o popisu živine, perutnine in panjev v naši državi. Po tej uredbi bo popis v času od 16. do 23. januarja 1950 po stanju na dan 15. januarja prihodnjega leta. Popis bo na vseh državnih, zadružnih in zasebnih kmetijskih gospodarstvih, na kmetijskih gospodarstvih družbenih organizacij in na vseh tistih gospodarstvih (ustanovah, podjetjih, zadružah, gospodinjstvih itd.), ki niso kmetijska, pa imajo živino, perutnino in čebele.

Igralci so svoje vloge dobro rešili, posebno, ker so bili nekateri prvič na odru. Posebno dobro je podala svojo vlogo Almiro Slumberger Ottilija. Tudi Tresoglav in Tevže (Stratela Anton in Vesele Anton) ter Mirko in Miklova (Stratela)

Na reki Zrnovki v Makedoniji so v zadnjih dneh dogradili prvo največji hidrocentral, ki se bodo v prvi petletki zgradile v tej republiki. Hidrocentrala je zgrajena izključno iz domačega materiala in v celoti v naših tovarnah. Turbine so izdelali v »Litostroju«, generator in ostali material pa v tovarni »Rade Korčar« v Zagrebu. Velik del energije, ki jo bo proizvajala hidrocentrala, se bo uporabljal za namakanje riževih polj v vzhodni Makedoniji.

V novi tovarni riblih konzerv v Zadru izvršujejo zadnja dela, tako da bo tovarna začela obratovati v začetku prihodnjega leta. Dnevna zmogljivost tovarne bo znašala 50.000 konzerv. Vsa dela v tovarni bodo v največji meri mehanizirana.

V kratkem bo začel v Črni gori obratovati v mestu Mojkovac velik kombinat lesne industrije. V kombinatu bodo izdelovali parketne deske, sode, lesenitne ploščice, zaboje in drugo. Ves les bo racionalno uporabljen, tudi odpadki.

Ob reki Kolubari so odkrili na majhnem področju ogromne rezerve lignitnega premoga, ki se cenijo na 1500 milijonov ton. Plasti premoga so mestoma po 40 metrov debele. Posebno vrednost pa ima ležišče, ki zaradi tega, ker je le okrog 50 km oddaljeno od Beograda. V kratkem se bodo ležišča začela izkoptirati.

V naših tovarnah se že izdeluje 90 odst. vseh potrebnih zdravil. Tovarne »Prolek«, »Pilva«, »Leka«, »Plofir«, »Galenika« in »Sutieska« s svojim izdelki temujejo v inozemskih proizvodih.

ki jih poseduje, je uporaben in en avtomobil in eno motorno kolo. Kljub vsemu pa je bil s tem avtomobilom dosežen velik uspeh: Medtem ko se je na njem izšlo 105 članov, je prevozil 31.600 kilometrov. Ob strokovnem izpopolnjevanju se ideološko-politična vzgoja ni zamenjala.

Pri delu v delavnici je prednjačil krožek Biš, kjer so se obvezali na 400 ur, opravili pa so jih nad 530. Krožek v Ptuj je opravil 275 ur. Najaktivnejši je bil krožek Središče, kjer je v prvem tečaju položilo izpit 22 članov, v drugega pa je vpišanih že 90. V tem krožku je pokazal zlasti veliko požrtvovalnost tov. Rajh Franc.

Krožek v Cirkularnu šteje 23 članov, izpit je opravilo 7. Krožek v Strnišču ima vse pogoje za uspešno delo, ima pa le 42 članov.

Na skupščini so sprejeli plan dela za prihodnje leto. Plan, ki predvideva znatno popularizacijo avtomobilizma v okraju, je realen. 17-članski novoizvoljeni odbor zagotavlja, da bo uspešno nadaljeval z delom. Z radeštvijo nagrad in priznanj ter prehodne zastavice krožku Središče je bila skupščina zaključena.

K. M.

Zadružniki! Vlagajte na hranilne knjižice, z varčevanjem koristite sebi in krepite svojo zadrugo

M. Hija

Priroda in ljudje

ODLOČITEV O USODI VOLGE IN KASPIJA

Možgani kolektivnega človeka so reševali nalogo.

V Akademiji znanosti se je več sto učenjakov posvetovalo o vprašanju, kaj naj se zgodi z Volgo in s Kaspijem. Posvetovanja so bila hkrati na več krajih, v več odsekih. V prvem odseku so poznavalci morja izračunavali in preračunavali gladino in »akvatorij« Kaspija za več desetletij naprej (kopna površina se imenuje teritorij, morska površina pa akvatorij). V drugem odseku so razpravljali ribarski izvedenci o vprašanju, kako je treba ravnati, da bi pregradnja Volge ne škodovala ribam. V tretjem odseku so kemiki o usodi Karabagaskega zaliva tudi razmišljali. V četrtem odseku so se posvetovali meteorologi o podnebnju. V petem so govorili o jezovih, v šestem o tleh, v sedmem o vrstah pšenice. Inženirji, agronomi, geologi, gospodarstveniki, kemiki, zoologi, botaniki, fiziki — koga pač ni bilo na tem zasedanju Akademije! V nosilstvu Akademije je zmanjkalo dvanajst in so se posvetovanja vršila hkrati v več poslopjih — v Institutu za energijo, v Geološkem inštitutu in v Domu inženirjev.

Zemljevide morja, tabele padavin in risbe jezer so zamenjavali na stenah vedno novi zemljevidi, tabele in risbe. Če bi moral vse to delo opraviti en sam človek, en učenjak, bi delal vse

življenje in še ne bi dela dokončal. Kateri možgani bi pač mogli obseči hkrati vse vede, proučiti prirodo z vseh strani hkrati?

Taki nalogi so kos samo kolektivni možgani. Ti so rešili Volga—Kaspi v šestih dneh.

Zasedanje Akademije znanosti je trajalo od 25. do 30. novembra 1933. In 30. novembra so bili že sprejeti sklepi o vseh poglavitnih vprašanjih.

Na zaključni seji je dobil eden izmed akademikov besedo, da je prebral sklep. Človek bi bil mislil, da to ni mogoče Akademije, ampak sodna razprava. Vsi so čakali: kakšna bo sodba?

Sodba je vsebovala mnogo točk, ena izmed prvih pa je bila:

»Vodna bilanca Kaspijskega morja mora biti ohranjena.«

Bilanca — to je ravnotežje dohodkov in izdatkov. A kako bo mogoče ohraniti Kaspij, če bomo vzeli toliko vode iz Volge in iz drugih rek, ki tečejo v Kaspij?

Sodba je govorila tudi o tem: izdatek vode je treba nadomestiti, treba je dovajati Volgi dopolnilno hrano iz sosednjih rek.

KJE SI BODO PODALE ROKE

Volgi so prisodili dodaten vodni obrok. Vodo zanj pa je treba vzeti iz sosednjih rek.

Iz katerih rek?

Na jugu naše dežele vode manjka, medtem ko je na severu preveč. Na

jugu je suša, na severu pa deževje brez konca. Na jugu so pustinje, na severu močvirja. Severne reke nosijo svoje izredno obilne vode brez koristi v Ledeno in v Belo morje.

Kaj ko bi popravili prirodo in prevrgli del vode iz severnih rek v Volgo?

To je zamisel inženirja Nikolskega.

Volgi in njenim pritokom se zelo približajo na severu Onega, Suhona, Vičega in Pečora. Te štiri reke skupaj imajo skoraj prav toliko vode kolikor Volga. Lahko jih je spojiti z Volgo po prekopih. Razvodja tam niso visoka in tla so mehka.

A spojiti reke ni dovolj. Treba je zadove urediti tako, da bo mogoče vodi poveljevati, jo po potrebi usmerjati v to ali ono smer.

Kako naj to dosežemo?

Zgraditi moramo velika zajezitvena jezera. Pri spojitvi Kame s Pečoro — Kamo-Pečorsko jezero, pri spojitvi Kame z Vičegdo — Kamo-Vičegdsko jezero.

Zato moramo pod povrjem obeh rek, ki ju hočemo spojit, zgraditi dva jez. Nad obema jezoma se razlizeja obe reki v jezeri. Obe jezera moramo spojiti s prekopom v eno veliko jezero — shrambo vode.

Iz te shrambe bo mogoče usmeriti vodo na sever in na jug — tja, kjer bo pač bolj potrebna. V času povodnj bodo zajezitvena jezera zbirala vodo, poleti pa jo bodo odvajala. Tako se bomo naučili urejati življenje rek — brzdati njihovo drznost spomladi, poleti pa jih spodbadati.

Tudi življenje jezer bomo uredili. Na severu imamo tri jezera, ki so na zemljevidu razvrščena v nizu drugo pod

drugim. Ta tri jezera — Lače, Vože in Kubensko — ležijo tako, kakor bi prosila, naj jih združimo v sistem in izkopljemo iz njih pot na jug, v Volgo po Seksi in Kostromi.

Tako dobimo velikansko trojno zajezitveno jezero. Iz njega bomo lahko oddajali vodo na tri strani — v Volgo, v Suhono in v Onego, kakor pri vodovodu s tremi pipami. Najbolj bo voda potrebna Volgi in zato bo treba pipo najpogostejše odpirati v njeno smer.

Kaj bo vse to dalo Volgi?

Ne bo ji dalo samo vodo, samo dopolnilno hrano.

Dalo bo Volgi globino. Čim več vode bo v njej, tem globlja bo.

Dalo bo Volgi zvezo s severnimi morji in s severnimi rekami, odprlo bo pot iz Volge na sever.

Dalo bo Volgi silo. Več vode pomeni tudi več sile.

Voda, ki je tekla dosedaj brez koristi in brez dela, bo delala za nas tam, kjer bo najbolj potrebno.

KLJUČ K PETIM KLJUČAVNICAM

Severne reke bodo dale Volgi mnogo vode. In vendar bo vode še manjkalo.

Inženirji, ki delajo v centrali za projektiranje vodnih elektrarn, so predložili, naj bi vzeli vodo za Volgo pri najbližnjem njenem sosedu — pri Donu.

Nekje se Don zelo približa Volgi. Tam lahko izkopljemo prekop. Po tem prekopu bodo plule ladje iz Dona v Volgo in obratno. Po tem prekopu se bo pretakala tudi voda.

A ko skrbimo za Volgo, ne smemo zanemariti Dona.

Ali ne bo začel Don usihati, če mu odvzamemo vodo? Don nam je potreben. Po Donu plujejo ladje. Don nam daje ribe. Iz Dona zajemajo vodo mesta in tovarne in jo trošijo tudi za namakanje polj.

Treba je preračunati, koliko vode je treba pustiti Donu za vse te potrebe in koliko mu je lahko vzamemo. Tudi za Don moramo uvesti knjigo o dotoku in odtoku.

Kolik bo odtok vode iz Dona?

Tega še ne vemo natančno. Se ni določeno, kakšne jezove bomo gradili na Donu, še ni preračunano, koliko vode bomo potrošili za namakanje. A dokler tega ne vemo, ne moremo še dokončno skleniti, kako naj bo z Donom.

Tisti, ki so si zamislili ta projekt, manjajo, da lahko prevremo v Volgo več ko polovico vode iz Dona.

A kako naj to storimo? Kako naj prisilimo Don, da ne bo tekla samo v Azovsko, ampak tudi v Kaspijsko morje?

Treba ga je zavestiti na njegovi poti. Projekt pravi: Don je treba zgraditi s jezero iz kamna in zemlje. Kaj bo potem z vodo? Dotekala bo in dotekala, a nadaljnja pot ji bo zaprta. Razlila se bo v jezero, dobili bomo veliko zajezitveno jezero. Prav to nam je potrebno. Iz takega jezera lahko usmerimo poljuben odtok vode, kamor hočemo. Deloma jo usmerimo po prekopu v Volgo, deloma pa pod jezero nazaj v Don, da ne bo usihal. Nadalje bomo tam, kjer se nagne prekop k Volgi, izkopali od njega rovak na jug, v dolino Sarpe, da bomo lahko hkrati namakali stepe Kalmiške pokrajine.

Nadaljevanje prihodnjik.